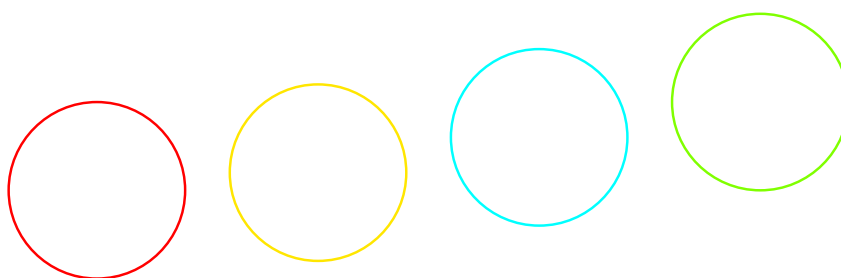

13. Farebné JA

*Všetky životné úlohy možno priradiť
k trom veľkým problémom:
život v spoločenstve, práca a láska.*

*A. Adler
(1870 – 1937)*

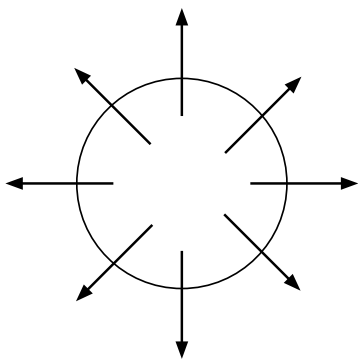
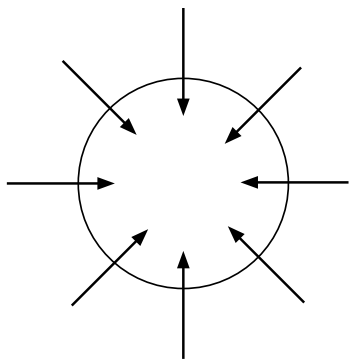

Prečítajte si

Spoločenstvo sa skladá z rôznych typov ľudí, ktoré sa navzájom líšia, ale aj podobajú. Žiaden typ osobnosti nie je lepší alebo horší než ten druhý. Každý človek je individualitou a má svoje silné i slabé stránky. Rôzne typológie však umožňujú zoskupovať ľudí do veľkých skupín, podľa niektorých základných znakov. Keby sme to veľmi zjednodušili, mohli by sme všetkých ľudí označiť farbami a boli by červení, zelení, modrí a žltí. Ale typológia je niečo viac než súhrn znakov osobnosti, pretože tieto charakteristiky môžu ovplyvňovať aj kariérový vývin, a teda naznačiť, akým smerom by sa mal žiak ďalej uberať vo vzdelávaní, aby sa dostal do takej oblasti vo svete práce, kde by sa čo najlepšie uplatnil.

Pre hru „Farebné JA“ sme využili typológiu Myersovej a Briggsovej (MBPI), ktorú používajú milióny ľudí na celom svete, aby lepšie porozumeli sebe, svojim vzťahom s inými ľuďmi, zlepšili sa v učení a vo svojej práci. Na základe typológie vyvinuli autorky, matka a dcéra, v roku 1940 indikátor osobnostných typov, aby pomohli predovšetkým ženám, ktoré sa počas II. svetovej vojny zapájali do pracovného procesu. MBPI oficiálne vydali až v roku 1962. Tento dotazník nie je diagnostickým nástrojom na stanovenie klinických diagnóz, a preto sa využíva v pedagogike, poradenstve, pri voľbe povolania a výbere zamestnancov. Naša modifikácia nie je oficiálnym testom, môže však pomôcť pri poznávaní seba a pracovných oblastí, ku ktorým by mohli žiaci nasmerovať svoje kariérové dráhy. Táto hra je náročná z hľadiska porozumenia obsahu charakteristík a vyžaduje od poradcu aj teoretickú prípravu. Mal by sa zamerať na to, čo jednotlivé dimenzie znamenajú v reálnom živote. Preto odporúčame dôkladne sa oboznámiť s nasledujúcimi tabuľkami a ujasniť si, čo sa skrýva za jednotlivými písmenami E – I, S – N, T – F, J – P, aby dokázal reagovať na niektoré otázky žiakov. Samotná hra pre žiakov náročná nie je. Farby v tejto hre nie sú spájané so žiadnymi psychologickými charakteristikami. Majú len rozlišovaciu funkciu, ktorá zjednodušuje vyhodnocovanie.

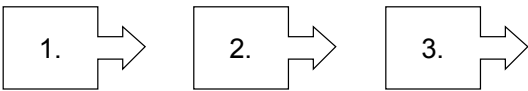
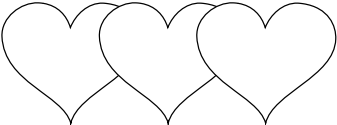
Ako ľudia reagujú a na čo zameriavajú pozornosť?

<p>E EXTRAVERZIA (Extraversion)</p> <p>Sú zameraní navonok – otvorení k ľuďom. <i>Iní ľudia mu dodávajú energiu.</i></p>	<p>I INTROVERZIA (Introversion)</p> <p>Sú zameraní do vnútra – uzavretí do seba. <i>Iní ľudia ho oberajú o energiu.</i></p>
---	---

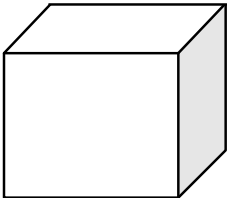
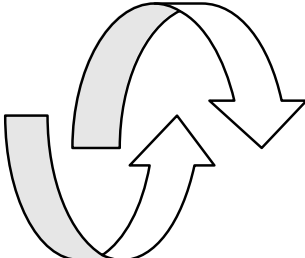
Akým spôsobom získavajú informácie o okolitom svete?

<p>S ZMYSLY/ROZUM (Sensing)</p> <p>Čo vidím</p> <p>Čo počujem Čo ohmatám</p> <p>Ako čo chutí ROZUM Ako čo vonia</p> <p>Vnímajú realitu všetkými zmyslami ako kamera a získané fakty, detaily, informácie zväžia rozumom.</p> <p><i>Sedliacky zdravý rozum.</i></p>	<p>N INTUÍCIA (Intuition)</p> <p>PREDSTAVY – teórie, modely</p> <p>Spoliehajú sa na predstavy, aké majú o svete, vytvárajú abstraktné teórie a modely, hľadajú do budúcnosti.</p> <p><i>Pohľad zhora, zovšeobecnenie reality.</i></p>
--	--

Na základe čoho sa rozhodujú?

<p style="text-align: center;">T MYSLENIE (Thinking)</p> <div style="text-align: center;"> </div> <p>Premýšľajú, zvažujú objektívne údaje, uplatňujú logiku a berú do úvahy fakty bez zbytočných emócií.</p> <p><i>Logická orientácia.</i></p>	<p style="text-align: center;">F CÍTENIE (Feeling)</p> <div style="text-align: center;"> </div> <p>Berú do úvahy city ľudí aj svoje vlastné.</p> <p><i>Citová orientácia.</i></p>
---	---

Akým spôsobom sa vyrovnávajú s okolitým svetom?

<p style="text-align: center;">J POSUDZOVANIE (Judging)</p> <div style="text-align: center;"> </div> <p>Uprednostňujú pevnú štruktúru, jasné rozhodnutia a dodržiavanie termínov.</p> <p><i>Zákon, poriadok a disciplína.</i></p>	<p style="text-align: center;">P VNÍMAVOSŤ (Perception)</p> <div style="text-align: center;"> </div> <p>Nechávajú si všetky možnosti otvorené, vedia sa prispôbiť zmenám, sú flexibilní.</p> <p><i>Vnímavosť k novým trendom a flexibilita.</i></p>
--	---

MYERS, I. B. – McCAULLEY, M. H. – QUENK, N. L. – HAMMER, A. L.: *Manual for Myers-Briggs Type Indicator* (3rd ed.). Palo Alto, CA: Consulting Psychological Press, 1998.

MARTIN, D. C. – BARTOL, K. M.: Holland's Vocational Preference Inventory and The Myers-Briggs Type Indicator as predictors of vocational choice among master's of business administration. *Journal of Vocational Behavior*, 1996, 29, 51 – 65.

VENDEL, Š.: *Kariérní poradenství*. Praha: Grada Publishing, 2008. ISBN 978-80-247-1731-9.

www.elementaryschoolcounseling.org/career-exploration.htm

www.16personalities.com/free-personality-test

<http://psychology.about.com/od/psychologicaltesting/a/myers-briggs-type-indicator.htm>

<http://psychology.about.com/od/trait-theories-personality/a/entj.htm>

<https://www.cpp.com/products/mbti/index.aspx>

Implikácie pre prax

Cieľ	<i>Sebapoznávanie a poznávanie sveta práce. Premýšľame o sebe, preskúmanie, či a v čom sa žiak podobá osobnostnému typu, ktorý sa spája s jeho kódom. Možnosť identifikovať sa s daným typom a kariérovou oblasťou. Vyhľadávanie informácií na internete o povolaniach, ktoré zodpovedajú osobnostnému typu.</i>
Pomôcky	<i>Dotazníky „Farebný kvíz“. Štyri A3 výkresy s nalepeným farebným papierom – červeným, zeleným, modrým a žltým a jasne napísanými KÓDMI, ktoré k príslušnej farbe patria. Ceruzky, fixky. Vystrihnuté papierové kruhy. Baliaci papier a lepidlo. Lepidlo na papier (2 ks). Lepiaca páska, ktorá nepoškodzuje stenu, alebo štipce a špagát. Nastrihané lístky s charakteristikami jednotlivých kódov.</i>

Inštrukcia pre zadanie a vyhodnotenie dotazníka

1. „Farebný kvíz“ vám ukáže, k akému typu osobnosti pravdepodobne patríte, a môže vám pomôcť pri rozhodovaní, na akú strednú školu sa máte prihlásiť. Najskôr budete odpovedať na otázky tak, že do príslušného štvorčeka urobíte X. Odpovede nie sú správne alebo nesprávne, lebo každý z nás je trochu iný. Ale ak sa chcete niečo o sebe dozvedieť, odpovedajte pravdivo, tak ako to je, a nie tak, ako by ste si priali, aby bolo. Ak sa pomýlite, okienko začerníte a urobíte X inde. Ostatné značky si zatiaľ nevšímajte. Pracujte rýchlo, bez dlhého premýšľania.
2. Po vyplnení dotazníka si každý žiak započíta 1 bod za každé X a získané body zapíše k príslušnému písmenu v dolnej časti. Postupne si vyhodnotí všetky štyri časti.
3. Nakoniec vypíše do každého oblaku víťazné písmeno aj body, ktoré k nemu patria.
4. Keď žiaci usporiadajú písmená podľa výšky bodov, od najviac po najmenej, získajú svoj KÓD.
5. KÓD zapíšu na prvú stranu dotazníka do príslušného riadku.

Ďalší postup podľa využitia v práci so žiakom, s celou triedou alebo v malých skupinách.

Využitie

Individuálne

1. Žiak vyplní dotazník „farebný kvíz“ a vyhodnotí ho podľa vyššie uvedenej inštrukcie.
2. Porovná svoj KÓD s prehľadnou tabuľkou, vyznačí farbu a spolu s poradcom vyhladá príslušnú charakteristiku.
3. V rozhovore poradcu so žiakom by sa mala venovať pozornosť charakteristikám podľa „vítazných písmen“, teda podľa poradia písmen v KÓDE, a rozoberaniu niektorých nasledujúcich otázok: V čom ťa daný popis vystihuje? Čo si sa o sebe dozvedel? Prekvapilo ťa niečo? Máš predstavu o svojej kariérovej dráhe? V akej oblasti by si rád pracoval? Aká práca ťa láka? Premýšľaš o tom, čomu by si sa rád v budúcnosti venoval? Vieš, na akých školách by si mal študovať, aby si mohol danú činnosť vykonávať? Na čo ťa tvoj KÓD upozornil? Môžeš sa na svoju činnosť pripravovať aj mimo školy? Ako? Poznáš ľudí, o ktorých sa v charakteristike hovorí?
4. Úlohy:
 - ♦ Ak je to možné, porozprávaj sa s niekým, koho by si mohol považovať za svoj vzor.
 - ♦ Prečítaj si niečo o ľuďoch, ktorí pracujú v oblasti, kde by si možno chcel v budúcnosti pracovať aj ty.
 - ♦ Pozri si na internete informácie o povolaniach, ktoré ťa zaujali.
 - ♦ Pozoruj ľudí okolo seba a všímaj si, kde a ako pracujú.
 - ♦ Zapájaj sa do práce, ktorá ťa baví, nielen preto, aby si si zvýšil vreckové od rodičov alebo neskôr od zamestnávateľa na brigádach.

V triedach

1. Postup podľa vyššie uvedenej inštrukcie: body 1 – 5.
2. Na viditeľnom mieste (tabuli) umiestni poradca štyri výkresy A3.
3. Žiaci si podľa A3 výkresov s vyznačenými farbami a KÓDMI nájdu, do ktorej skupiny patria, a poznačia si ku KÓDU aj farbu, či sú ČERVENÍ, ZELENÍ, MODRÍ alebo ŽLTÍ.
4. Každá skupina si sadne spolu. Dostanú nastrihané lístky s charakteristikami príslušných kódov a každý žiak jeden vystrihnutý kruh symbolizujúci teplovzdušný balón.
5. Na kruh každý namaluje ľubovoľný vzor balóna príslušnou farbou svojej skupiny a ceruzkou alebo výraznou fixkou (čierna, fialová, hnedá a pod., okrem červenej, modrej a zelenej) napíše na balón názov, ktorý k jeho kódu patrí, napr. GÉNIUS, UMELEC, OCHRANCA, VYNÁLEZCA. Ľubovoľne umiestni na balóne aj jeho názov podľa svojho KÓDU, napr. Génus UMELEC ochranca VYNÁLEZCA.
6. Potom svoje balóny nalepia na baliaci papier, dokreslia koše, v ktorých letia, a vymyslia cieľ svojho letu. Zvolia si hovorcu, ktorý predstaví výtvor skupiny ostatným.
7. Vystriedajú sa všetky štyri skupiny. Možno bude v niektorej skupine len jeden žiak alebo žiaden.
8. Diskusia a zhrnutie sa týkajú zastúpenia jednotlivých typov v triede a možného kariérového smerovania.
Nakoľko je aktivita časovo náročná, treba sa ku KÓDOM vrátiť pri vyhľadávaní informácií o školách a diskutovaní o vhodných povolaniach. Ak chce poradca viac času venovať diskusii o vhodných povolaniach podľa jednotlivých „farebných“ skupín, je výhodou, ak dá žiakom dotazník vyplniť na domácu úlohu.

V malých skupinách

1. Pravidelné skupinové aktivity zahrnuté do poradenského programu majú tú výhodu, že v čase mimo vyučovania je možné plánovať stretnutie na dve vyučovacie hodiny, ktoré zodpovedajú času potrebnému na plynulý priebeh tejto hry.
2. Ak ide o žiakov nadaných, ktorí o sebe radi premýšľajú, je možné im dotazník zadať ako domáce cvičenie a na stretnutí sa venovať viac individuálnym postrehom, názorom a perspektívam.
3. Základný postup je rovnaký ako v triedach. Podľa skúseností vedúci skupiny zaraďujú na úvod rôzne krátke hry na rozohratie, „lámanie ľadov“.
4. Po získaní KÓDU a vyznačení farby pracujú žiaci samostatne. Rozdiel v porovnaní s triedou je v tom, že sa vytvára len jeden plagát, kde sú viacfarebné „teplovzdušné balóny“.
5. Pri predstavovaní svojho „balóna“ hovorí každý sám za seba.
6. V nasledujúcej diskusii sa kladie dôraz na predstavy o budúcnosti, fantáziu o tom, kam môžu balóny letieť, kde nájdu svoje pristávacie plochy, ako sa budú cítiť v danej krajine a na danom mieste, čo budú ich majitelia robiť.
7. Hodnotenie – čo zistili, čo sa o sebe dozvedeli a ako sa cítili.
8. Zhrnutie a záver.

FAREBNÝ KVÍZ

Môj kód je _____

Meno (značka): Trieda: Dátum:

Časť I.

1. Keď som so svojimi priateľmi –

☐ radšej rozprávam, ako počúvam.

☐ viac počúvam, než hovorím.

2. Keď sa rozhodujem –

☐ najskôr konám, až potom o tom premýšľam.

☐ najskôr si to premyslím, až potom konám.

3. Keď som v nejakej skupine –

☐ radšej sedím v úzadí.

☐ chcem byť vodcom a pozorujem.

4. Mohol by som sám seba opísať –

☐ som spoločenský a veselý.

☐ som tichý a pokojný.

5. Rád robím dôkladne a venujem sa –

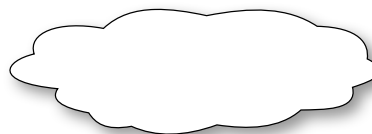
☐ veľa veciam naraz.

☐ v danom čase len jednej veci.

Písmeno E =

Písmeno I =

Vítazné písmeno je

Časť II.

1. Keď si robím domáce úlohy –

☐ pokračujem stabilným tempom.

☐ pracujem podľa nálady.

2. Rád –

☐ dokončujem úlohy a akcie.

☐ začínam úlohy a akcie.

3. Obdivujem a mám rád veci, ktoré sú –

☐ logické a praktické.

☐ tvorivé.

4. Mám sklon z času na čas –

☐ premýšľať o súčasnosti.

☐ premýšľať o budúcnosti.

5. Keď sa snažím vyriešiť niečo nové –

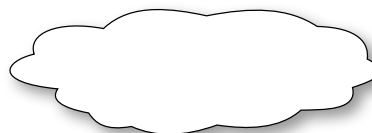
☐ postupujem systematicky,
krok za krokom podľa návodu.

☐ rád rieším veci po svojom.

Písmeno S =

Písmeno N =

Vítazné písmeno je

Časť III.

1. Iní ľudia ma asi vidia ako –

☐ pokojného a uvoľneného človeka.

☐ ako veselého a priateľského.

2. Keď s niekým nesúhlasím –

☐ rád obhajujem svoje východiská.

☐ vyhýbam sa argumentácii.

3. K činnosti ma motivuje –

☐ keď sa mi darí a robím niečo, čo považujem za „veľkú vec“.

☐ pochvala a uznanie od druhých.

4. Keď sa rozhodujem –

☐ beriem do úvahy fakty.

☐ beriem do úvahy svoje pocity.

5. Najradšej sa osobne angažujem –

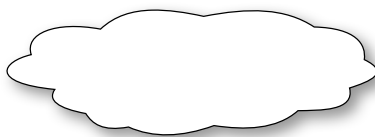
☐ len za málo vecí.

☐ veľa vecí robím s osobným nasadením.

Písmeno T =

Písmeno F =

Vítazné písmeno je

Časť IV.

1. Keď sa mám pre niečo rozhodnúť –

☐ zdá sa mi to veľmi ľahké.

☐ zdá sa mi to veľmi ťažké.

2. Rád –

☐ dokončujem úlohy a akcie.

☐ začínam úlohy a akcie.

3. Keď musím dodržiavať pravidlá –

☐ uznávam, že sú potrebné.

☐ pýtam sa, či sú potrebné.

4. Som rád –

☐ keď mám nejaký vzor alebo plán.

☐ keď môžem byť spontánny a riešiť veci flexibilne.

5. Uznávam zásadu –

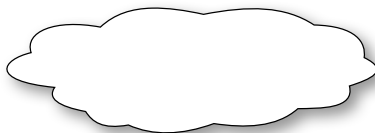
☐ najskôr práca, potom zábava.

☐ najskôr zábava, potom práca.

Písmeno J =

Písmeno P =

Vítazné písmeno je

KÓDY

Prehľadná tabuľka a interpretácie

KÓD	CHARAKTERISTIKA	FARBA
ISTP	1. „ Majster “ je realista, rozumie sa svojej práci, vie, ako veci fungujú. Je orientovaný na úlohy, ktoré vyžadujú technické zručnosti. Nezaobera sa veľmi citmi. Je samostatný a vzbudzuje dôveru. Výborne rieši krízové situácie. Je odvážny a má zmysel pre dobrodružstvo. Tieto typy sa uplatnia ako technici, prevádzkoví inžinieri, remeselníci, živnostníci, kvalifikovaní robotníci, odborníci – špecialisti.	ČERVENÁ
ESTP	2. „ Propagátor “ – akčný typ, rád vystupuje na verejnosti, je plný elánu a nadšenia. Je praktický, dobrý pozorovateľ, spontánny, miluje riziko a zábavu. Aj keď má brilantnú inteligenciu, v škole nemusí vynikať. Rôzne problémy rieši okamžite a rýchlo. Vie presviedčať, ovplyvňovať a motivovať ľudí, má vynikajúcu schopnosť pochopiť ich postoje a motívy. Tieto typy sa uplatňujú všade tam, kde treba ľudí získavať a presviedčať napr. v politike, reklame a i.	ČERVENÁ
ISTJ	3. „ Inšpektor “ – komisár, je človek trochu odmeraný, ktorý sa zaujíma o udržiavanie bezpečnosti, dodržiavanie práva, poriadku, zaisťuje pokojný života v spoločnosti. Je precízny, spoľahlivý a dodržiava predpisy. Aj keď často pôsobí veľmi stroho, v kruhu blízkych môže byť vtipný a veselý. Tieto typy sa uplatňujú v oblasti policajnej práce, zaisťovaní bezpečnosti alebo vyšetrovania príčin poistných udalostí a pod.	ŽLTÁ
ESTJ	4. „ Supervízor “ – revízor, dozerá, kontroluje kvalitu a usmerňuje. Prirodzene inklinuje k role vedúceho. Žije vo svete faktov. Uznáva tradície, zákony a má jasne vyhranené názory na to, čo štandardne od zamestnancov očakáva. Nemá pochopenie pre tých, čo neuznávajú daný systém, je kritický a často extrémne čestný. Tieto typy sa uplatňujú ako kontrolóri kvality vo výrobnej sfére, ale aj v iných oblastiach, kde dozerajú na dodržiavanie noriem.	ŽLTÁ
ISFJ	5. „ Ochranca “ – zástanca iných, je srdečný, úprimný človek, ktorý dôveruje iným, je citlivý k ich pocitom, snaží sa o pochopenie ich situácie a stavu. Rovnako jasne si uvedomuje aj svoje vlastné city. Uprednostňuje spoluprácu a má veľmi silný pocit zodpovednosti za iných a zmysel pre povinnosti. Lepšie sa niečo naučí, ak to robí, než študuje z kníh.	ŽLTÁ

KÓD	CHARAKTERISTIKA	FARBA
ESFJ	6. „ Provider “ – poskytovateľ služieb alebo „chlebobarca“, veľmi dobre chápe iných, vie, čo potrebujú, a snaží sa, aby to dosiahli. Je priateľský a plný energie. Má prirodzený sklon k tomu, aby mal svoje prostredie pod kontrolou. Pomáha, spolupracuje, organizuje. Rešpektuje zákon, dôveruje pravidlám, uznáva autoritu a to isté očakáva aj od iných.	ŽLTÁ
INTP	7. „ Mysliteľ “ – vedec, má schopnosť analyzovať tie najzložitejšie problémy, nachádzať všeobecné modely a poskytovať logické vysvetlenia. Pokúša sa objasniť akúkoľvek záhadu, čo vedie k rozširovaniu poznatkov. Je nezávislý a originálny, neznáša kontrolu a vedenie. Často je plachý a svoje bohaté city nevie prejsť navonok. Väčšinu prelomových vedeckých objavov priniesli svetu tieto typy.	MODRÁ
ENTP	8. „ Vynálezca “ – objaviteľ je človek nových nápadov. Chce porozumieť svetu, v ktorom žije, ľuďom a situáciám svojho každodenného života. Je pohotový, kreatívny, vidí možnosti, je schopný zvládnuť široký okruh úloh a preskúmať ich do hĺbky. Vie improvizovať a rýchlo nachádza nové originálne riešenia. Je dobrý komunikátor, bystrý mysliteľ a rád o svojich myšlienkach debatuje s ostatnými.	MODRÁ
INTJ	9. „ Génus “ – „kockatá“ hlavička, vyniká vysokou inteligenciou a vedomosťami, pozoruje svet, prináša nové idey a objavy. Má zmysel pre organizáciu, prirodzenú bystrosť a zvedavosť, čo ho vedie na vedeckú alebo inžiniersku kariérovú dráhu. Nemá problém stanoviť si kariérové alebo vzdelávacie ciele. Je dobrý vodca tímu, ale nemusí mať pochopenie pre pocity iných ľudí.	MODRÁ
ENTJ	10. „ Vodca “ – líder, organizátor, je rozhodný človek, rád preberá zodpovednosť, ujíma sa vedenia a je rád medzi ľuďmi. Je tvorivý, sebavedomý, výborne ovláda rečnícke umenie, dokáže zapôsobiť, ale aj zneistiť iných. Vie vyjednávať, motivovať, presadiť nové nápady a riešiť rôzne problémy. Tieto typy sa uplatňujú ako manažéri na rôznych úrovniach a v rôznych oblastiach.	MODRÁ

KÓD	CHARAKTERISTIKA	FARBA
INFP	<p>11.</p> <p>„Liečiteľ“ – hľadá zmysel svojho života, snaží sa byť užitočný pre druhých ľudí. Vie ľudí počúvať, chápe ich problémy, dokáže im pomôcť. Je flexibilný, pri riešení konfliktov preferuje dohodu. Pre svoj perfekcionizmus môže mať v tíme problémy, lebo jeho pracovné štandardy sú vyššie než u ostatných. Má talent na písanie. Tieto typy si často volia povolanie v sociálnych a poradenských službách, v zdravotníctve alebo vo vzdelávaní.</p>	ZELENÁ
ENFP	<p>12.</p> <p>„Šampión“ – víťaz, veselý a šťastný človek, plný elánu. Vie inšpirovať ľudí viac než akýkoľvek iný typ. Rád sa s ľuďmi stretáva, je šarmantný a vnímavý, úprimne sa im venuje, pokiaľ to nevyžaduje dlhý čas. Nerád sa prispôsobuje striktným podmienkam, nudným úlohám, neznáša nad sebou kontrolu. Chce ísť svojou cestou vo všetkom a naplno si užívať život. Má veľa schopností a záujmov a počas života môže byť úspešný v rôznych, aj úplne odlišných povolaniach.</p>	ZELENÁ
INFJ	<p>13.</p> <p>„Poradca“ – láskavý a starostlivý človek. Rozumie ľuďom a chápe rôzne komplikované situácie. Je to hlboká, komplexná osobnosť, často zložitá a tajomná. Považuje sa za rodeného „pomocníka v núdzi“ – je trpezlivý, verný a vie chrániť iných. V populácii je zastúpený tento typ len asi v 1 %.</p> <p>Ľudia tohto typu sú kreatívni, môžu sa uplatniť v umení, vo vede a v širokom okruhu povolaní práce s ľuďmi, kde sa vyžaduje citlivý prístup.</p>	ZELENÁ
ENFJ	<p>14.</p> <p>„Darca“ – rozdáva lásku a porozumenie. Potreby a požiadavky iných kladie nad svoje vlastné, ale nie je ochotný sa úplne obetovať. Je zábavný, úprimný, chápaný a otvorený. Spolieha sa na seba, verí si, je kreatívny, má zmysel pre organizovanie a dokáže robiť veľa rôznych vecí. Je vzácny tým, že dokáže v ľuďoch objaviť ich skrytý potenciál a dodať im odvahu k zmenám. Tieto typy sa dobre uplatnia všade tam, kde treba ľudí zmieriť, podporiť, povzbudiť v hľadaní nových ciest.</p>	ZELENÁ
ESFP	<p>15.</p> <p>„Umelec“ – má rád ľudí a nové zážitky. Je plný nadšenia, „chvíľu neposedí“, je rád stredobodom pozornosti a rád sa predvádza. Žije pre prítomnosť, vábi ho vzrušujúci a dramatický život. Nie je študijný typ, učí sa skôr z vlastných skúseností. Je dobrosrdečný a prispôsobivý. Tieto typy si dokážu vytvoriť s inými ľuďmi veľmi silné putá, majú dobrý vzťah k deťom aj k zvieratám. Uplatnia sa v takých povolaniach, ktoré umožňujú robiť ľuďom radosť a obohacovať ich život o zážitky z „krásna“.</p>	ČERVENÁ

KÓD	CHARAKTERISTIKA	FARBA
ISFP	<p>16.</p> <p>„Tvorca“ – je originálny a nezávislý človek, ktorý potrebuje pre svoj život osobný priestor aj chvíle samoty. Netúži viesť ani kontrolovať iných, ale nechce byť ani nikým vedený a kontrolovaný. Je perfekcionista a aj veci, ktoré robí vynikajúco, považuje za bežné. Tieto typy majú veľa špecifických vlôh, sú nastavení na vnímanie sveta všetkými zmyslami (zvuk, farba a tvar, vôňa, dotyk) a uplatňujú sa ako kreatívni umelci v rôznych oblastiach.</p>	ČERVENÁ